

РЕЙ БРЕДЪРИ СЛЪНЦЕ И СЯНКА

Превод от английски: Ива Дончева, 2018

chitanka.info

Фотоапаратът изщрака като насекомо. Беше син металик, като едър бръмбар във фините, внимателно проучващи ръце на мъжа. Обективът проблясна на слънчевата светлина.

— Псст, Рикардо, махни се от там!

— Хей, ти там долу — извика Рикардо от прозореца.

— Рикардо, престани!

— Не ми казвай да престана, кажи им на тях да спрат. Слез долу и им кажи, или се боиш? — обърна се Рикардо към жена си.

— Не пречат на никого — отвърна жена му търпеливо.

Той я отблъсна, наведе се през прозореца и погледна към алеята.

— Хей, вие там! — извика той.

Мъжът с фотоапарата на алеята погледна нагоре, сетне продължи да фокусира машината върху дамата в соленобелите плажни панталонки, бялото горнище и зеления шал на квадратчета. Тя се облегна на напуканата мазилка на сградата. Зад нея едно тъмнокоeso момче се усмихна, прикривайки устата си с ръка.

— Томас! — извика Рикардо и се обърна към жена си. — Блажени Иусе, Томас е на улицата, собственият ми син седи и се смее!

Рикардо се втурна към вратата.

— Не прави нищо! — каза жена му.

— Ще им откъсна главите — каза той и излезе.

На улицата ленивата жена сега се протягаше на фона на олющената синя боя на парапета. Рикардо се появи точно на време да я види.

— Това е моят парапет — каза той.

Фотографът се разбърза.

— Не, не, просто правим снимки. Всичко е наред. Ще си ходим.

— Не, не е наред — каза Рикардо, а кафявите му очи проблеснаха. Той размаха сбръчканата си ръка. — Тя се подпира на къщата ми.

— Правим модни снимки — каза фотографът и се усмихна.

— И сега какво се очаква от мен? — Рикардо се обърна към синьото небе. — Да откача от тази новина ли? Да затанцувам като епилептичен светец?

— Ако става въпрос за пари, ами, ето ви банкнота от пет песо! — каза фотографът.

Рикардо отблъсна подадената му ръка.

— *Аз работя* за парите си. Вие не разбирате. Моля ви, вървете си.

Фотографът изглеждаше озадачен.

— Почакайте...

— Томас, прибирай се вкъщи!

— Ама, тате...

— Грхх — изрева Рикардо.

Момчето изчезна.

— Това *никога* не се е случвало преди — отбеляза фотографът.

— Отдавна беше време! Какво сме ние? Страхливци? — Рикардо се обърна към света.

Събираше се тълпа. Хората шепнеха, усмихваха се и се побутваха с лакти.

С дразнеща готовност фотографът затвори камерата с щракване и подхвърли на модела през рамо:

— Добре де, ще използваме другата улица. Там имаше подходяща пропукана стена и скосени сенки. Ако побързаме...

Момичето, което по време на размяната на реплики, беше стояло, нервно подръпвайки шала си, сега си събра комплекта с гримове и се втурна покрай Рикардо, но не и преди той да докосне ръката ѝ.

— Не ме разбирайте погрешно — бързо изговори той.

Тя се спря и примигна. Той продължи.

— Не съм ядосан на вас. Или на вашия... — Той кимна към фотографа.

— А на какво тогава? — попита фотографът.

Рикардо махна с ръка.

— Вие сте работещ човек, аз също. Ние всички сме работници. Трябва да си влизаме в положението. Но когато идвате в дома ми с фотоапарата си, тогава вече няма разбиране. Няма да позволя да използвате алеята ми заради хубавите ѝ сенки, или небето ми заради слънцето му, или пък да използвате къщата ми, защото имало интересна пукнатина в стената! *Разбирате ли!* Ах, колко хубаво! Облегни се тук! Застани там! Седни ей тук! Клекни там! Задръж! Чух ви аз! Да не мислите, че съм глупак? Имам си книги в стаята. Виждате ли онзи прозорец? Мария!

Жена му подаде глава през прозореца.

— Покажи им книгите ми! — извика той.

Тя се засуети и замърмори, но миг по-късно показа една, после две, после половин дузина книги, все с извърната глава, като че ли бяха вмирисани риби.

— И още две дузини все такива има горе! — извика Рикардо. — Не говорите на някаква крава в гората, говорите с човек!

— Вижте — каза фотографът, докато бързо прибираше плаките. — Тръгваме си. Благодаря ви за нищо.

— Преди да си тръгнете, трябва да разберете за какво говоря — отвърна Рикардо. — Аз не съм злюбен човек. Но мога много да се *ядосам*. Да не ви приличам на парче картон?

— Никой не е казал, че приличате на нещо. — Фотографът вдигна куфарчето си и понечи да тръгне.

— През две улици има фотограф — каза Рикардо вежливо. — Там имат картони с отпечатани снимки. Заставате пред тях. Пише ГРАНД ХОТЕЛ. Снимат ви и изглежда сякаш сте в „Гранд Хотел“. Разбирате ли какво имам предвид? Моята алея си е моята алея, моят живот си е моя живот, моят син си е моя син. Моят син не е картон! Видях ви как го подреждате на стената, ей така, за фон. Как му викате на това... Да изглежда всичко привлекателно, а хубавата дама пред него?

— Става късно — отвърна фотографът, облян в пот. Моделът заприпка от другата му страна.

— Ние сме бедни хора — каза Рикардо. — Боята на вратата ни се лющи, стените ни се къртят и пропукват, канавките ни пушат на улицата, алеите ни са целите калдъръмени. Но ме обзема страшна ярост, когато ви гледам как преправяте нещата, като че ли съм го *замислил* така, като че ли още преди години съм накарал стената да се пропука. Да не мислите, че съм знаел, че ще дойдете и нарочно съм състарил боята? Или че съм знаел, че ще идвате и съм облякъл сина си в най-мръсните му дрехи? Ние *не* сме студио! Ние сме хора и трябва да ни обръщате внимание като на хора. Ясен ли съм?

— Пределно ясен — отвърна фотографът забързан, без да го поглежда.

— Сега като знаете желанието ми и причините за това, ще постъпите ли приятелски и ще си отидете ли вкъщи?

— Много сте смешен — отвърна фотографът.

— Хей! — Бяха се присъединили към група от пет други модела и втори фотограф в подножието на широко каменно стълбище, терасирано като сватбена торта, и водещо към белия градски площад. — Как си, Джо?

— Заснехме прекрасни кадри близо до Църквата на Светата Дева, имаше статуи без носове, чудесна работа — отвърна Джо. — За какво е тази връва?

— Абе тоя Панчо се пеняви. Изглежда сме се опрели на стената му и сме я съборили.

— Името ми е Рикардо. Къщата ми е непокътната.

— Миличка, тук ще го заснежем — каза първият фотограф. — Застани до свода на този магазин. Ей там има чудесна старовремска стена. — Той се взря в потайностите на фотоапарата си.

— Така ли! — Рикардо беше притихнал страховито. Гледаше ги как се подготвят. Когато бяха готови за снимката, той се втурна напред и викна на някакъв мъж, застанал на прага. — Хорхе! Какви ги вършиш?

— Само си седя — отвърна мъжа.

— Е — каза Рикардо, — това не е ли твоя свод? Нима ще им позволиш да го използват?

— Не ми пречи — отвърна Хорхе.

Рикардо го разтърси за рамото.

— Отнасят се със собствеността ти, като че ли е дома на някакъв филмов актьор. Не те ли обижда това?

— Не съм се замислял за това — Хорхе си зачопли носа.

— Пресвети Исусе, човече, замисли се!

— Не виждам нищо лошо — отвърна Хорхе.

— Само мен ли на тоя свят не ме е страх да си отворя устата? — каза Рикардо, взрян в празните си ръце. — Само аз ли имам вкус? Да не би този град да е направен от фалшиви пейзажи? Защо никой друг не иска да направи нещо по въпроса освен мен?

Тълпата ги беше последвала надолу по стълбите, като събираше новодошли по пътя си; беше добила внушителен размер, а и още се задаваха, привлечени от ядовитите кръсъци на Рикардо. Той тропна с крака. Сви ръце в юмурици. Изплю се. Операторът и моделите го наблюдаваха притеснено.

— Искате ли един старомоден човек за фон? — ядно попита Рикардо фотографа. — Ще застана ей тук. Искате ли ме близо до тази стена, шапката — ей така, краката — ей тъй, светлината ей тъй да пада на сандалите, които сам съм си направил? Искате ли да поразширя ей тая дупка на ризата си, ей тъй, а? Ето! Лицето ми достатъчно потно ли е? Косата ми достатъчно дълга ли е, уважаеми господине?

— Стойте си там, ако желаете — отвърна фотографът.

— Няма да гледам в камерата — увери го Рикардо.

Фотографът се усмихна и вдигна машинката си.

— С една стъпка по-вляво, миличка. — Моделът се премести. — Сега завърти десния си крак. Така е отлично. Браво, браво. Задръж! — Моделът замръзна с повдигната брадичка.

Рикардо си събу панталоните.

— О, боже мой — възкликна фотографът.

Някои от моделките изпискаха. Тълпата се захили и се посбута. Рикардо безмълвно си вдигна панталоните и се опря на стената.

— Това достатъчно старовремско ли беше? — попита той.

— О, боже мой — промърмори фотографът.

— Хайде да идем долу на доковете! — каза асистентът му.

— Мисля и аз да отида там — подсмихна се Рикардо.

— Божичко, какво да правим с този идиот? — прошепна фотографът.

— Предложи му пари.

— Опитах се!

— Не си му предложил достатъчно — отвърна асистентът.

— Виж, ти изтичай да доведеш полицай. Ще сложа край на това.

Асистентът се затича. Всички стояха наоколо, нервно пушеха цигари и наблюдаваха Рикардо изпод вежди. Някакво куче се приближи и набързо пусна една вода на стената.

— Вижте това! — извика Рикардо. — Какво изкуство! Каква шарка! Бързо, преди да го изсуши слънцето!

Операторът му обърна гръб и се загледа в морето.

Асистентът се появи забързан на улицата. Зад него един местен полицай крачеше спокойно. Асистентът трябваше да спре и да се върне назад, за да го подтикне да побърза. Полицаят го увери с жест, все така

от разстояние, че денят още не е приключил и че като му дойде времето, ще пристигнат на мястото на каквото там бедствие ги очакваше.

Полицаят зае позиция зад двамата фотографи.

— Какъв е проблемът?

— Онзи мъж ей там. Искаме да го отстраните.

— Онзи мъж ей там изглежда просто се е облегнал на стената — каза полицаят.

— Не, не, не става въпрос, че се облегнал, вижте, ох, по дяволите — каза операторът. — Няма как да ви разкажа, освен ако не ви покажа. Заеми позата, миличка.

Момичето взе да позира. И Рикардо позира, усмихвайки се небрежно.

— Задръж!

Момичето замръзна.

Рикардо си свали панталоните.

Фотоапаратът каза „Клик!“

— Аха — каза полицаят.

— Ето, имаме доказателството в този стар фотоапарат, ако ви потрябва! — каза операторът.

— Аха — каза пак полицаят, без да помръдва, потърквай брадичката си с ръка. — Ясно. — Огледа сцената, все едно самият той бе аматьор-фотограф. Видя моделката със зачервено и нервно мраморно лице, калдъръма, стената и Рикардо. Рикардо тържествено си пушеше цигара на обедното слънце под синьото небе, а панталоните му бяха там, където рядко се намират мъжките панталони.

— Е, господин полицай? — попита операторът в очакване.

— И какво точно очаквате да направя? — попита полицаят, като си свали шапката и обърса мургавото си чело.

— Арестувайте този човек! Непрестойно излагане!

— Аха — каза полицаят.

— Е? — попита операторът.

Тълпата замърмори. Всички хубави моделки гледаха чайките и океана.

— Онзи мъж до стената — каза полицаят. — Познавам го. Името му е Рикардо Рейес.

— Здравсти, Естебан! — провикна се Рикардо.

Полицаят му отвърна:

— Здравей, Рикардо.

Помахаха си.

— Доколкото виждам, нищо не прави — каза полицаят.

— Какво искате да кажете? — попита операторът. — Гол е като скала. Това е неморално!

— Този човек не върши нищо неморално. Просто си стои там — отвърна полицаят. — Е, ако правеше нещо особено, нещо ужасяващо за гледане, можех да взема мерки по случая. Обаче, тъй като той просто си стои там, без да помръдне ни крайник, ни мускул, не виждам нищо лошо.

— Ама той е гол, гол! — изкрещя операторът.

— Не разбирам. — Полицаят примигна.

— Човек просто не може да се разхожда насам-натам гол!

— Има голи хора и голи хора — отвърна полицаят. — Добри и лоши. Трезви и подпили. По моя преценка този човек не е пиян, по репутация е добър човек; да, гол е, но не прави нищо с голотата си, което по някакъв начин да пречи на обществото.

— Ти какво, да не си му брат? Или си му съучастник? — попита операторът. Изглеждаше, че може всеки момент да превърти и да почне да лае и да хапе, да се върти в кръг под изгарящото слънце. — Къде е справедливостта? Какво става тук? Хайде, момичета, ще отидем някъде другаде!

— Франция — каза Рикардо.

— Какво? — Фотографът се завъртя.

— Франция, викам. Или Испания — предложи Рикардо. — Или пък Швеция. Виждам съм хубави снимки на стени в Швеция. Ама нямат много пукнатини. Простете за предложението.

— Ще си направим снимките напук на вас! — Фотографът разтrese фотоапарата и юмрука си.

— Аз ще съм там — каза Рикардо. — Утре, вдругиден, на всички борби с бикове, на пазара, навсякъде, където отидете, и аз ще дойда, тихичко, изкусно. С достойнство, за да направя, това, което трябва.

Гледайки го, те знаеха, че говори истината.

— Кой си ти? За кого, по дяволите, се мислиш? — извика фотографът.

— Очаквах да ми зададете този въпрос — отвърна Рикардо. — Помислете за мен. Идете си вкъщи и мислете за мен. Стига да има един човек като мен в град с десет хиляди жители, светът ще продължи. Без мен всичко ще е хаос.

— Лека нощ, сестро! — каза фотографът и целият рояк госпожици, кутии за шапки, фотоапарати и несесери за гримове се оттеглиха надолу по улицата към доковете. — Почивка за обяд, дами. Ще измислим нещо по-късно.

Рикардо мълчаливо ги гледаше как се отдалечават. Не беше помръднал от мястото си. Тълпата все още го гледаше и се усмихваше.

А сега, помисли си Рикардо, ще тръгна нагоре по улицата към къщата си, където боята се лющи от вратата, където съм я докосвал хиляди пъти мимоходом, и ще вървя по камъните, които съм загладил от четиридесет и шест години ходене, и ще прокарам ръка по пукнатината в стената на собствената си къща — пукнатината от земетресението през 1930 година. Добре си спомням онази нощ, всички си бяхме по леглата, Томас още не беше роден, а Мария и аз бяхме много влюбени, и си мислехме, че силата на нашата любов е разтресла къщата, топла и силна в нощта, но всъщност земята трепереше, а на сутринта заварихме пукнатината в стената. После ще изкача стълбите към балкона с дантелената решетка на бащиния си дом, тая решетка той я направи с двете си ръце, и ще ям храната, която жена ми ще ми сервира на балкона, с книгите на една ръка разстояние. А синът ми Томас, който създадох от едното нищо, да, сред чаршафи, нека си го признаем, с добрата ми жена. Ще си седим, ще си ядем и ще си говорим, без фотографии, без фалшиви картони, без рисунки, без театрални мебелировки около нас. Но ние всички сме актьори, наистина изкусни актьори.

Като че ли в потвърждение на последната му мисъл, някакъв звук прониза ушите му. Той беше по средата на тържественото, с много достойнство и грация, вдигане на панталоните, за да ги пристегне с колана около кръста си, когато чу този прекрасен звук. Беше като гугукане на нежни гълъби във въздуха. Бяха аплодисменти.

Малката тълпа, взряна в него, докато играеше финалната сцена от пиесата преди антракта за обяд, видя с каква красота и джентълменско благоприличие си вдига панталоните. Аплодисментите се плиснаха като вълничка на брега на близкото море.

Рикардо им махна с ръка и се усмихна.

По път за вкъщи нагоре по баира, се здрависа с кучето, което беше намокрило стената.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.